

پل پل جا پُور

(کوتا سنگره)

پل پل جو پُور
(کوتا سنگره)

دليپ تيڪچنداني 'ساز'

پل پل جا پُور

(کوتا سنگره)

دلیپ ٹیکچندائی 'ساز'

پل پل جا پوُر

(ڪوٽا سنگره)

رچناڪار : دليپ ٿيڪچندائي 'ساز'

2- ئي وارد، نھرو چلدرن پارڪ پرسان،

راجاویر روڈ، ڪبِيرنگر، احمدآباد-382340.

فون : (گھر) 22805454 (079)، موبائل : 9998112981

ويبسائیت : www.sindhigulab.com

ڪاپيون : 500

دفعو : پھريون

قيمت : 80 رپيا

سال : 2008

ڇڀائيندڙ: ليك

حق واسطا ليك وٽ محفوظ

PAL PAL JA POOR

(Collection of Poems)

Author : Dilip Tekchandani 'Saaz'

Address : E - ward, House no. 2, B/d. Nehru Children Park,
Kubernagar, Ahmedabad - 382340.

Phone : R - (079) 22805454 Cell : +91 - 9998112981

Website : www.sindhigulab.com

email : sindhigulab@gmail.com

Edition : 1st

Copies : 500

Year : 2008

Price : Rs. 80/- (Rs. Eighty)

Rights Reserved with Author

PAL PAL JA POOR (Collection of Poems) (ڪوٽا سنگره)

Poet : Dilip Tekchandani 'Saaz' www.sindhigulab.com

رچناڪار: دليپ ٿيڪچندائي 'ساز'

نئین قلم جي نواڻ...

جُسْ ناهي جي، جيون ڪهڙو،
دُوبش پرييو آمن ڪهڙو؟

(ص-29)

ها، صاف سُتري من رکڻ جي حمايت اسان جي ويدن-پُراڻن ئه بین ڪيترن
ڌرمي پستڪن ۾ به ڪيل آهي تم پارت جي وديش نيتيءَ ۾ به ذكر هيٺ آيل
آهي، ”تون به ره، مان به رهان“ پارت جي پرڏيهي نيتيءَ پئي رهي آهي. هيءَ
گانديءَ ڳوچر جو ديش آهي، جتي جيو هتيا پاپ ڪري سمجھيو ويندو آهيءَ
جَس بنا جيون آڏورو ڪري ليکيو ويندو آهي. پارت جي پراچين سڀتا سندونديءَ
جي ڪناري تي اُسريل آهيءَ اسان، يعني سندوي قوم موھن جي دڙي جا وارت
آهيون ئه آد جڳاد کان اسان جي پارت ملڪ جو آدرش ’ستير، شومءَ سندرم‘ ٿي
رهيو آهيءَ اهڙي ملڪ ۾ جَس پريو جيون ئي ساپو جيون آهي.

جُسْ ئه ڪجُسْ ماڻهوءَ جي ستڪرم ئه ڪرم تي مدار ٿورکي، سداحيات
مهاكوي ڪشچند بيوس صاحب جو هڪ غزلي شعر آهي :

قرى سنسار جو چرخو، سچائي جي سرائيءَ تي،
منديل مانڊاڻ دنيا جو سچو آهي سچائيءَ تي!

مذكور ويچار جي مدنظر مٿاري ۾ ڏنل غزلي شعر صحيح سوچ جو نمونو
آهي. سندوي پاشا، سندوي ساهٽ ئه سندوي ڪلا، سڀني جي وڪاس جي ڪڙي
سندويت يا سندويپطي سان جڙيل آهي.

سندوي پاشا جو واهپو، گهرن ۾ ٿئي، اهڙي جُنبش مرڪزي اكادميءَ بین
راجين اكادميءَ پاران هلندوي پئي رهي آهي. ڪيترا ورڪشاپ پڻ وجود ۾ اچي
رهيا آهن، جن مان ڪيترا نوان قلم ڪار نكري نروار ٿيندا رهن ٿا، پوءِ ڪويتا
وياڳهه جي يا ڪهاڻي وياڳهه يا مضمون توڙي ناڻک روپ رچنائون هجن؛ نئين قلم
جي نواڻ پسڻ / چڪن لاءِ ملي ٿي. گجرات سندوي اكادميءَ ڪوتا سڪن ۽ سڀكارڻ
لاءِ به ورڪشاپ 2007 جهونا ڳڙه ۾، جنهن ۾ ٿي گائيدس: واسديو موهي، هي بندو

پیگوان نردوش) ئے لکشمئن دبی مقرر کیا ویا هئا ئے بیون ورکشاپ ہن سال 2008) احمد آباد جی مطینگر وستار ۾ رکایو ویو ہو جتی گائید طور ہی ۽ بندو، ارجن حاسد ۽ واسدیو موهی ہئا۔ انہن بنھی ورکشاپن توزی کھائی ۽ ناٹک ورکشاپن، کھڑی بہ سرکاری، نیم سرکاری یا غیر سرکاری ساہت/کلا سنسٹائیں پاران آیوجت کیل ھجن، اُتی کیترانئین تھی ۽ جا جوان-جوانزیون اچن تا، جن مان کی کالیجی ودیار تی آهن تھ کی اسکولی شاگرد یا وری کی سرکاری نوکریں وارا یا سندی ماڈیم ۾ پاڙھیندڙ اُستاد شامل ٿیں تا۔ اهڙن سکیا وٺندڙن مان کجھ شاعر/لیک ساھتیک میدان ۾ ظاهر ٿیا آهن ۽ ان ترتیب ۽ سکیا ذریعی گھڙجی تیار ٿیل هڪ نئون شاعر آهي دلیپ ڏیکچنداڻی ساز۔

سندس چاچو سداحیات پڇنالا ڏیکچنداڻی سندی کلاکار مندل جو هڪ سکریئ ۽ لوکپریہ ڪامبیدین استیچ کلاکار ہو، ان جی رہنمائی هیث دلیپ ڏیکچنداڻی ناٹک ۾ کلاکاری ڏیکارڻ جو فن پڻ حاصل ڪیو آهي تھ شاعری جو شوئق پڻ مون جھڙن اُستادن ذریعی حاصل ڪیو اٿس۔

شاعری اهڙو هنر آهي، جو 'جان جي'، تان پڙه ۽ سک' وارو اصول اپنائڻ لاءِ آماده ڪري ٿو۔ ان اصول کی اپنائي دلیپ ڏیکچنداڻی ۽ پنهنجو پھریون شعرن جو مجموعو : "پل پل جا پُر" عنوان سان چپائی ظاھر ڪیو آهي، جنهن ۾ هن فن ۽ فکر، بنھی سان نیائڻ جي ڪوشش ڪئي آهي۔

نئین قلم جي نئین ڪاوش جا چند مثال :

- سخا کي آسمجهيو، خدا جي ڏراوت،

- ڪريون تا تڏهن ئي سڀن سان سخاوت.

(ص-....)

(پرم پتا پرماٽما جي اُستتي ڪرڻ جي ماڊرن تڪنيڪ)

نئون قلمکار دلیپ ڏیکچنداڻی خود سچائی ۽ جو اظہار ڪري چوي ٿو :

- غزل جو سڪڻ فن برابر ڏکيو،

- اجا هاڻ ئي مون آسوچڻ سکيو.

(ص-3)

- آتنک جا، جي پيوت بچائين،

تعصبي، سيء يبي هچارا ڏسان ٿوا

(ص-14)

پارت ۾ وقت به وقت آتنکوادي حملا ان جا زنده مثال آهن. بهر حال هن شعری مجموعی ۾ غزلن سان گڏ گيت، ترائييل، ۽ ڪوتائون پڻ آهن، جن ۾ الڳهه وشير، سماج، ملڪ ۽ دنيا جي حالات جي عڪاسي آهي. روایتي چيزون پلي گهڻطي انداز ۾ هجن پر ڪٿي ڪٿي موزون شعر به موج وٺائين ٿا:

پنهنجي جيون جي جهانکي ڪي "ساز" ڏسو ڪيئن ٿو ڀاڪي پائي :

- سک ۾ ڪڏهن مون ڪيانه ماڻا،

دڪ ۾ دانهن ڪري نه ڄاڻا،

ڪڙي قاتل جو هيراڪ آهي،

پاڳهه ڪرم سان آن ڦو ٿو ڇاهيان.

إئين ئي جيون جرڪايان ٿو،

گيت خوشيه جا مان ڳايان ٿو.

(ص-25)

سندس ترائييل جون پهريون چار ستون : ص-.....

لغڙ مثل ٿوماڻهو اُڏامي -

ڏور ته پريوءِ جي هت آهي،

ڪاڻا ڪري يا ڪٿي ڪيرائي،

لغڙ مثل ٿوماڻهو اُڏامي.

(سھڻطي تشبيه. ص-41)

تشبيه جو هڪ ٻيو مثال : ترائييل جون پهريون چار ستون (ص-47)

نياز پريون هي ڀار جون اڪڙيون،

پيار اُنهن ۾ آهي نيارو،

هي اڪڙيون پاسن چڻ ڪي سڪڙيون،

نياز پريون هي ڀار جو اڪڙيون.

"ساز" تخلص سان نئون قلم ڪار نباھيندو، سو ان ڪري ٿو چوان جو خود هو

ھڪ غزلي مڪڙي واري شعر ۾ قبولي ٿو ته :

سڄڻ شاعري تون، غزل مان لڳان،

چون لوڪ سڀئي ۽ وڃندو مان رهان.

(ص-7)

رچناڪار جو اندريون ڪلاڪار بغاوت جي نوع کي اپنائي، بي باڪ هئن چوي ٿو ته،

ڊمرو وويڪ جو ته وجهي ٿو،

ته به ماڻهو ڪٽ ڪو جڳي ٿو؟

(ص-8)

اچ جو ماڻهو، اصول تاڪ تي رکي پوءِ وهنوار ڪندڙ ثابت ٿيو آهي، 'نام بڙي، درشن

چوٽي' ان سان تنقيدي مدو ٿئي ٿو.

نتين قلم جورچناڪار هيئن پڇي ٿو جواب به پاڻ ڏئي ٿو ته

جام شباب جو پياري هر هوش

ڪڻي هلي ويئي هوءَ....

(ڪوتا - ص....)

رستي جو پٿر انسان تي چٿرون ڪري ته ڪيئن لڳي؟

پٿر کليو/ ته ڏيندي کليو/ منهنجو قصور ناهي إهو/ نئڙت ۽ سجاڳيءَ کان

دور / اوچو ڳات ڪري هلنڌڙ / هميشهه ٿيندي دکي، بس / کائيندو آهي ٺوڪر.

آخر ۾ نئين قلم جي ڪاوش جو جلويدار شرارو

(نتين ڪوتا جون آخرین چند مصراؤون - ص-....)

من کي مارڻ يا / رانوڻ کي مارڻ / هر ڪنهن جي وس ۾ ناهي / هزارن ۾ هڪ / ڪنهن

يڳ ۾ / پيدا ٿيندو آهي رام / ان من جي رانوڻ کي / مارڻ لاءَ ۽ / اچ سودو ماريندو اچي

ٿو / ائين وهنوار جي وهڪري ۾ / وهندا رهن ٿا / بلهجي من رانوڻ جو ۽ / پڳوان.

اُميد ته 'ساز' جي سُرن کي لئه ۽ قال ضرور ملندو، ها ضرور ملندو ساراه جو لئه ۽ قال.

- پڳوان نردوش

Bhagwan "Nirdosh"

C-17, Ashray Flats, Nr., Indra Bridge,
Hansol, Sardarnagar, Ahmedabad-382475.

دلیپ ڏیکچنداٽی هک نوجوان هک تجلو...

اڄ احمدآباد ۾ ڪجهه نوجوان ساھتیه ۽ ڪلاڏانهن گھٹومائل آهن. اها ڳالهه گھڻن کان ڳجههي رهي آهي، پر احمدآباد جي هڪ سھڻي نوجوان-اُستاد ڪاڪار، شاعر، ليڪ، سمپادڪ دليپ ڏیکچنداٽي ۽ سان شايد اها ڳالهه لاڳونه آهي. هيئر ھونوجوان آهي ۽ جيترو نوجوان آهي تنهن کان وڌيڪ هن ۾ پنهنجي اصولوکي جوش جو جذبو آهي؛ شوئق آهي. مٿي مٿي اوچائي ۽ تي پهچڻ تي اندروني اڄ آهي ۽ جتي چاهر آهي اُتي راهه آهي. هن جو ڪاريڪ مڪنت، لڳن ۽ صدق اهڙا آهن، جو هن موجوده سلسلی سان هو جئن هلي رهيو آهي، هلنڊو رهيو تم يقيين آسمان جھپيندو.

هن وقت هو اُستاد طور اسڪول ۾ پنهنجون شيوائون ڏئي وديارٿين کي اڳتي آڻڻ جي هر نموني سرتوڙ جنبش ۾ لڳل آهي. ايتروئي نه پر اچڪلهه جي ڀڳ ۾ انترنيت، جنهن جو سجي دنيا ۾ تمام سوکيم آهي ۽ سموري دنيا جو ذرو ذرو ان نيت وسيلي هر ڪند ڪڙچ سان چڙجي ويو آهي، اهڙي إنترنيت تي هن نوجوان هڪ سندوي گلاب بات ڪام نالي سان مخزن جاري ڪئي آهي، جنهن ۾ سندويت جي سرهان ڪانسواء پيو ڪجهه نه آهي. سندوي شخصيتوں، ڏڻوار، گيت-غزل، ناٿک، ليڪ... ۽ گھٹو ڪجهه نج سندوي.

‘پل پل جا پُر’ مجموعو جيڪو ظاهر تي رهيو آهي، ان جو مطالڪو ڪرڻ سان پاڻک کي يقين ٿيندو ته هن ‘ساز’ جي شاعري ۽ ڪيتري نه جذبات، سونهن، گنيپيرتا، حب الوطنی، صداقت، نمرتا ۽ محبت جي ماڪي آهي ۽ إهي سڀ گنط هن نوجوان جي من جي درپڻ جا عڪس ئي آهن.

سندوي ساھت ۽ ڪلا سان دلي تعلق رکندڙ دليپ ڏیکچنداٽي ۽ کي مبارڪون، شاباسون ۽ ڏنيواد هاجي، جو ڏندوڙي منورتي ۽ کي پاسир و رکي دلي شيوائون ڏئي پنهنجي سماج، ساھتیه ۽ ڪلا کي مالامال ڪري رهيو آهي.

- گھنشيام ساگر

Ghanshyam Sagar
B-97, Kubernagar,
Ahmedabad-382340.

”پل پل جا پور“ شعرن جو مجموعو توهان جي هتن ہر آهي. هن کان اے منهنجو سندی پال ایکانکین جو ڪتاب ’سدا جیئی سندی‘ توهان پڑھي چکا آهي ۽ هي ایکانکيون آکاشواٹی ۽ تان ٻڌيون پڻ هونديون. ’سدا جیئی سندی‘ جي رچنائن ہر ڪيل ڪوششن سنوئي رنگ لاتو، جنهن بنسبت اوهان ڪيترين ادب پريمين مون کي پنهنجا اموليه رايا موڪليا.

مان پنهنجي ساراه نه ڪندي إها ڳالهه چوڻ ٿو چاهيان ته مون کي نندپڻ کان ئي سنديت سان لڳا ٻئي رهيو آهي، درجي يارهين ہر پهنس، سنديءَ جو خبر نه آهي ڇو جنوں وڌي وييءَ مون هڪ ڪوتا جي رچنا ڪئي، جيڪا اخبار ہر شایع ٿي. منهنجي اُستاد اها پڑھي مونکي ڪلاس ہر ئي گھرائي شاباس ڏني، منهنجو حوصلو چھ اڃا به وڌڻ لڳوئي مان رچنائون رچيندورو هييس.

آهٽيءَ طرح منهنجو هن ڪوتا رچنا پاسي وڌيڪ لازو ٿيو. آج ڏينهن تائين مون جيڪي برچنائون رچيون آهن، تن جو گلڊستو ”پل پل جا پور“ جي روپ ہر توهان جي سامهون آهي.

غزل جو سڪڻ فن برابر ڏکيو،
آڄا هاڻ ئي مون آ سوچڻ سکيو.

ظلم کي ڏسي مان غزل ٿو لكان،
ڏٺو جيڪي مون آ قلمبند سو ڪيو.

ا) اميد آهي تم منهنجو هي مجموعو توهان کي ضرور پسند پوندو ۽ مونکي توهان جي مان تهدل شڪر گزار آهيان اُستاد سدا حيات سائين شري ڀڳوانداس ”هوش“ جو، جن مونکي سنديءَ شاعري جي راهه ہر پند ڪرڻ سيكاري ۽ ڳتي وڌڻ لاءِ اُتساهت ڪيو.

ا) مان ممنون آهيان شري ڀڳوان ”نردوش“ صاحبن جو جن هر قدم تي مونکي سني پيرڻا ڏيئي، منهنجي سوچ کي رنگين زباني ڏني.

ا) مان شاڪر آهيان شري گھنشيمام ”ساگر“ جو جن مونکي ڪويتا رچن ہر مدد ڪئي ۽ هن ڪتاب جو تمام سهڻو ڪلاتمڪ ڪور درائين ڪري ڏنو آهي.

ا) مان ڏنيواد تو ڪريان سنديءَ ساهتيه اڪادمي، گجرات راجيم جو، جنهن مونکي منهنجي پھرئين ڪتاب تي انعام ڏيئي مونکي اُتساهت ڪيو ۽ هن پئين ڪتاب ”پل پل جا پور“ کي شایع ڪرڻ لاءِ مالي مدد ڏني.

ا) مان انھن سڀني جا شڪرانا ٿو مڃان، جن سڌي يا ائٽستدي نموني مونکي سهڪار ڏنو آهي.

قربن مان دليپ ٽيڪاچندائي 'ساز'

سخا کي آ سمجھيو خدا جي ڈراوت،
کريون ٿا تڏهن ئي سڀن سان سخاوت.

رکن ڪيڏي ڀي دشمني من ۾ ماڻهو،
اسان ڪين ڪنهن سان رکون ٿا عداوت.

عجب سندماڻهو ڏسوون ملڪ ۾ ڪيڏا!
شين ۾ اهي ڪن ٿا فن سان ملاوت.

کري ملڪ تي ڪاهم دشمن جڏهن ٿو،
تڏهن ٿي جوانن جي ڏسجي شجاعت.

ڪرڻ نيك ڪم، اسانجي آ فطرت،
تڏهن ڀي پوي ٿي اسان تي ملامت!

هله راهه سچ جي آ جيون جو جوكو-
تڏهن ڀي چڏي 'ساز' ڪونهي روایت!

غزل

غزل جو سکھن فن برابر ڏکيو،
اڄا هاڻ ئي مون آ سوچن سکيو.

ظلم کي ڏسي مان غزل تو لكان،
ڏنو جيڪي مون آ قلمبند سو ڪيو.

ڏسان سونهن لاڻاني جي مان،
لکي ڪونه ڪوئي غزل آ چيو.

اصولن تي ٿيندي سدا جنگم آ،
اها جنگم، جيون قصو آ بُطيو.

ڪري آتنک جيڪو، لڳي دشمن ادا،
جهاد مون خلافت انهيء لئه ڪيو.

لڳي 'ساز' الفت سدا زندگي،
اھو ساز الْفت وڃندو رهيو.

منهنجي رکي هن جيون ۾-
دلکش سوغات آهين تون.

غم جي ڏندلي ماحول ۾-
آشا جي پريات آهين تون.

تنهائيءِ جي اُماں ۾-
پونم جي رات آهين تون.

منهنجي دل جي گھرائين ۾-
دل جي جذبات آهين تون.

منهنجي پياري اکڙين ۾-
سيتل ڪائنات آهين تون.

'ساز' پيار جو سهطي! ۽-
جيون نغمات آهين تون.

نیارو پنهنجو پیارُ لڳی ٿو
سھٹو تڏهن سنسار لڳی ٿو!

مرڪ منی جي، سڄٽ ڏئي ٿو
خزانٌ به مون کي بھاڙ لڳي ٿو!

حیلا ڪيسین آتنکي هلنڊو؟
خوب خوار، خونخوارُ لڳي ٿو!

لادین، صدارم سدا نه هوندا،
هرڪو فانزي يار لڳي ٿو!

هاڻ ته اهڙو آهه زمانو،
واڳهوءَ تي ڪُ سوارُ لڳي ٿو!

'ساز' ته دل جو وجندو رهندو-
هملڪو دل جو بارُ لڳي ٿو!

لپائی ٿي ڪيڏي بهارن جي ٻولي!
ء سماجهي سگهون شل! اشارن جي ٻولي.

مني مرڪ محبوب جي ڏاڍي موهي-
پياري لڳي قرب وارن جي ٻولي!

لڳي خوبصورت ٿي قدرت خدا جي-
عجب سندي پاسي نظارن جي ٻولي!

سجي رات ٿم ڪري چڻ ٿا مرڪن-
ء مرڪن سيكاري ستارن جي ٻولي!

نگاهون آنگارن مثل ٿيون تپن جي-
ٻطي ٿيون پون سي، شرارن جي ٻولي!

هلوں 'ساز' گڏجي محبت جون راهون-
رهائيون بڻ ره گذارن جي ٻولي!

غزل

سچڻ! شاعري تون، غزل مان لڳان،
چون لوڪ سڀئي ئ وڃندو مان رهان.

ٿيون ڪين هرگز جدا شل، اسان!
ٻطيين گل جي تون، آنء خوشبوٽيان.

ٿڙي پيار پنهنجو، گلن جانٽ سدا،
هجي بس نرالو، اسان جو جهان.

دکن ئ سکن کي به گڏجي سهون،
جڏهن پي پكارين، صدا مان ڏيان.

- سپاائي اسانجي مڪبت ۾ آ
ڪيون رنگ پنهنجو به مهنديء جيان.

اسانجو مِلُن آ سدائين امر،
اگر 'ساز' تون آن، سنگيت مان بڻان.

بِمَرُو وَوِيْكِ جُو تَهْ وَجِيْ ٿُو-
تَهْ بِهِ مَاڻِهُ ڪَتْ ڪُو جَڳِيْ ٿُو؟

جُو گَناهُن جِي اوندَهه تِي هَرِيل-
سوِجهُرو ٿِيندِي سَوئِي دَجي ٿُو!

ڏُوهِي سَدائِين پِيز ٿُو چَاهِي-
پُولِيس کَان هو لَكي رَهي ٿُو!

اِيكَانِت تَم سَمَندِ مَثُل آ،
کُوكُوكِو إِن هَر ٿِبِي ڏَئِي ٿُو!

هَك سَچ کِي لَكائِن لَئِه مَاڻِهُ-
کِيدَا نِه چِل ئِه ڪِپِت ڪِري ٿُو!

إِذْصَاف وَذِيْلِ مشَكِل ڏَايِدُو-
ذِنْوَانُ، 'سَاز'! ڳِنْهِي وَني ٿُو.

ڏني مڪب جي سونهن روشنی آ.
وڻي ائن سياهي، بطي زندگي آ.

زمانو ڏئي ٿو دغا ڪيڏي هر پل-
ديا پريؤ جي پر اسان تي رهي آ.

غمن ۾ ٿي مرڪي ڏئي ساث سهٽي-
وفائين سندوي ڳالهه مون کي وڻي آ.

وچي وقت اُف! ٿو اجايو هتن،
رهون بي خبر ٿا، لكن جي گھڙي آ.

ڪمائين ڪروڙين پلي روپيا ماڻهو-
آسان کي يارو! غريبي مڻي آ!

چوي روح وَڏ ورکي ٿو 'ساز' سڀن کي-
سچي راهه تي ئي هلن ۾ خوشي آ.

ملهم ماظھوء جو ڪٿ ٿيندو آ!
راج سفارش هوندو آ!

ھڻي وڏيون ٿو هامون جيڪو
بادل جان بس سو گجندو آ!

راوط هرڪو بظجي ڄاڻي -
رام بظڪ ڪنهن کي وٺندو آ?

ملندي منزل ڪين اسان کي -
دوكو يار ئي تم ڏيندو آ!

پيار بندگي جيڪو سماجي -
سڀيار وفا سان رهندو آ!

مان ته يگن کان 'ساز' وجایان -
روح جي ڳالهه نه ڪو ٻڌندو آ!

غزل

جڏهن مرڪ منڙي ڪا مونکي ملي ٿي،
اُها روح کي ڪيڏي راحت ڏئي ٿي!

ڏئي مرڪ معني ته پن پن ٿي پنهنجي،
مگر مرڪ حسن جي ته ماري چڏي ٿي!

آ مرڪڻ جو فن پي نرالو ئي ٿيندو،
ڪڏهن مرڪ ڪا گھري طنز پي چڏي ٿي!

سڄڻ جي ڏئي مرڪ ڏاڍي مهانجي،
ڏئي مرڪ هڪڙي سا، سڀ ڪجهه لتي ٿي!

ڏئي ٿي آثر مرڪ ڪائي زهر جان،
ڏسي مرڪ اهڙي ال، دل مري ٿي!

لڳي 'ساز' وانگر ڪڏهن مرڪ مون کي،
اها را ڳه مڻڙو ۽ پيارو ڪڍي ٿي!

قدرت ڪيڏي پياري آ
رنگت گلن جي نياري آ!

ماڪ ڦڻا ٿا چمن ڪليون،
تدڙهن گلن جي ته بهاري آ!

جُس ۽ ڏن سو ئي پائي ٿو،
جنهن جي قسمت ڀلاري آ!

لتني دنيا جو ڏني ٿئي،
جي ۾ سو ڏوھاري آ!

دنيا جي چمڪ ۽ ڏمڪ تي،
موهنجي چو مٽ ماري آ؟

‘ساز’ ملاء تون سُر سان سُرُ-
سنگيت حيات سنواري آ!

غزل

موج ۾ پنهنڌجي ڳاءِ قوللي -
پللي ٿئي دڙيما متوللي !

پيماس نه پوري ٿيڻي آهي -
پيءُ ڀللي پيماليه تي پيمالي !

رام آ داتا ٻيما بكماري -
تڏهن سدا اُن در جو سوالي !

ملن ڀللي ٿا راهه ۾ ماڻهو -
همدرد ٿي ڪو ٿيو نه حالي !

ايندو ڪين ڪو ڪڏهن به ايکو -
ڪ هٿ سان ڪئن وچندي تالي ؟

اندر ۾ اٿس ڪات ڪهاڙا -
صورت ڀاسي ڀولي ڀاري !

ڪير 'ساز' ڇا سگهندو بگاڙي ؟
نگهبان جي جڳهه جو والي !

غزل

چند سان گڏ تارا ڏسان ٿو
عجب اُنهن جا إشارا ڏسان ٿو!

هڙيڻا ڏ ڌڙيل جيءَكـي آهن،
تن کـي ملندا سـهارا ڏـسان ٿـو!

شراب هـ ڏـ ٿـي جـهـومـنـ پـياـ ٿـاـ،
جنـ ٿـي مـرـنـ سـيـ شـارـاـ ڏـسانـ ٿـوـ!

موـهـنـ منـ کـيـ موـهـينـدـڙـ جـڳـهـيونـ -
بنـ ئـ بـاغـ جـاـ نـظـارـاـ ڏـسانـ ٿـوـ!

آـنـذـڪـ جـاـ جـيـ ڀـوتـ بـچـائـئـ،
تعـسـبـيـ سـيـ ڀـيـ هـچـارـاـ ڏـسانـ ٿـوـ!

ساـگـرـ هـ لـڏـنـ لـهـرونـ تـهـ لـکـيـنـ -
ملـنـداـ تـنـ کـيـ ڪـنـارـاـ ڏـسانـ ٿـوـ!

‘ساز’ موـجـ هـ دـائـمـ آـهنـ -
هـيـچـ مـاـنـ نـچـنـدـيـ،ـ بـنـجـارـاـ ڏـسانـ ٿـوـ!

غزل

گیت پریت جا لکٹ ٿو چاهیاں،
ریت عشق کان واقف ناھیاں۔

سونهن کی ڏسی ٿڙی پوان ٿو
ساث صنم جو ڪئن مان پایاں؟

کیسین اُف! هئن آهون پریاں?
میت سچٹ کی ڪئن بظایاں؟

ساراھے صنم جی ڪرڻ نہ اچي-
آخر ڪھڙو ناھم مان ناھیاں؟

نیٹ گڏیس هڪڙیءِ حسینا سان،
سونهن ڏسی مان عاشق آھیاں۔

ویس عشق ۾ کوھجی ایترو-
جو پریت کی گیت ٿو پایاں۔

‘ساز’ وچی سونهن جو جی -
لکٹ بجائے ڳائٹ ٿو چاهیاں۔

هندو هجین يا هجین مسلمان،
سیپ کان پھریون پر ٿي انسان.

ضعیف هجین يا هجین ٻلوان،
کین ڪڏهن تون ٿجان شیطان.

تون نردن يا سڏجین ڏنوان،
ماڻهو پر تون بُلجان مهان.

دانائِ هجین يا تون نادان،
مهمان کي سمجھ پنهنجو ڀگوان.

عام هجین يا سڏجین پرداان،
اوچو رکجان ملڪ جو شان.

مونکي علم، سمت ڏي ڀگوان،
ته پائي سگھان ڪو آتم گيان.

آکڑین مان آنسون ٿا چلڪن،
آچي جڏهن ٿي ياد تنهنجي!

پريل بهارن سان هئي زندگي،
 ملي جڏهن مكبت تنهنجي!

غمن جي برسات آچي پئي،
 ٿي جڏهن کان دوستي تنهنجي!

رهن گڏ هو سدا لئه تو سان،
 هلي نه سگهي گڏ ڪايا تنهنجي!

من ٿي پوي ٿو تڏهن اُداس،
 ڏسان جڏهن ٿو تصوير تنهنجي!

گذر ڪري پيو 'ساز' زندگي،
 رکي دل ۾ هردم ياد تنهنجي!

امير فقير غريبن لاء،
هڪ ئي سخن، هڪ ئي گيت.

ڪري دُكـي دردمندن جـي شـيوـا،
دينـن جـو دـل تـون جـيت.

ڪـوزـي ڪـايـا ڪـوزـي ماـيـا،
ڪـيوـل مـحبـوب سـان منـ مـيت.

هرـ شـيء ڦـ مـالـك وـسـيـ،
ڪـر تـون سـڀـ سـان پـريـت.

ڪـمـ ڪـيـاء ٻـچـنـدـ ڪـونـ،
دنـيـا جـي اـٿـئـي رـيـت.

سوـارـث جـي دـنـيـا سـارـيـ،
سـڀـ جـي إـها ئـي رـيـت.

‘سـازـ’ وـجـاءـ سـهـٽـاـ،
ڳـاءـ ڪـو منـزوـ گـيـت.

پرار ٿنا

دیا ڪر آسان تي، دیالو تون آهين،
آچن در تي جيکي، ٿو آسون پچائين.

ڏسان ٿو مان نفترت سچيءَ دنيا اندر،
وجون ڀل تم مسجد ۾ يا ڪنهن به مندر
سدا جيوت پريم جي دلين ۾ جچائين،
دیا ڪر آسان تي، دیالو تون آهين ...

کپي من جي شكتي، شكتيمان آهين،
تون زيري مان هيرو آسان کي بظائيں،
سچيءَ راهه تي شل، سدا تون هلائيں،
دیا ڪر آسان تي، دیالو تون آهين ...

دکين - غريبن کي سنپالين سدا تون،
مريلصن جي لئه بظين ٿو دوا تون.
ڏئي گيان - پڳتي، پڳت پنهنجو ڦاهين،
دیا ڪر آسان تي، دیالو تون آهين ...

بنا تو نه ڪو منهنجو پڳون سهارو،
هلان راهه سچ جي ڪر تون إشارو.
ركي آس تو در إها 'ساز' پچائين،
دیا ڪر آسان تي، دیالو تون آهين ...

گیت

پیارو پارت

پیارو پیارو، چېگه هر نیارو،
آ دیش ٿرنگی جهندی وارو!

پرجا وادی پر تما پیاری،
چېگه ساري هر آ هاکاري،
آ غیر مذهبی دیش آسانججو،
پین پاشائون ویس آسانججو،
آمن - ایکتا آهي نعرو،
پیارو پیارو، چېگه هر نیارو...

ذات پات جا پید پلايون،
ماڻھپی کي شل! پاکر پایون،
پرم پتا تم پرمیشور آهي،
چېگه سارو ۂنجهو گهر آهي،
پارت پنهنجو آهه سونهارو،
پیارو پیارو، چېگه هر نیارو...

سبز پری چٹ ڈرتی آهي،
جيء سان چڑیل سرتی آهي،
دیش هر آن ڏن ٿي اڳائي،
مان متيء جو تڏهن تم آهي!
وڌي ويچهي شل! پارت پیارو،
پیارو پیارو، چېگه هر نیارو...

ڏکه هر کو ڏاٹ

جیون سنگهرش هلندو رهندو،
سوپ جو سهرو ڪوشش تی رهندو.

ڪوشش سقلتا جی ڪنجي آهي،
ڪبو اُهو جو همت چاهي،
مرد اُهو جو دجندو ناهي،
هر مشڪل جو دينگو دا هي،
هر آفت کي سيني سهندو،
جیون سنگهرش ته هلندو رهندو ...

ڪندن جي وچھر قول ٿين ٿا،
چنط سان جي رهنديون ڏين ٿا،
سونهن، سڳند ڏئي راحت ٿي،
ساھس آڳيان مرڪي آفت ٿي،
ڏکه هر کو ڏاٹ آ ٿي ايندو،
جیون سنگهرش ته هلندو رهندو ...

ميدان - جنگه مثل جیون آ،
پر جيتلو پھريں ته من کي آ،
رات پنيان پريات اچي ٿي،
سکه سندی سا لات لڳي ٿي،
دکه-سکه 'ساز' ته دائم وڃندو،
جیون سنگهرش ته هلندو رهندو ...

پریم وڈايون

آچو تم گڏجي پریم وڈايون،
پنهنجا سڀ ئي پيدين ڀالايون.

پيدين رکن سان چهيرڙا ٿيندا،
پنهنجا مڙئي پراوا ٿيندا،
پریم ئي وندي ٿو پنهنجايون،
آچو تم گڏجي پریم وڈايون.

پریم سان آ هر ڪم آسان،
پریمي بطيما سڀ آهن مهان،
پریم سان ملنديون وڈايون،
آچو تم گڏجي پریم وڈايون.

پيدين تم رکندا آهن زادا،
پریم ونديندا آهن انسان،
 ملي جلي سڀ موچ مچايون،
آچو تم گڏجي پریم وڈايون.

برونه ڪنهن سان ڪڏهن ڳالهايون،
پلي ڪرڻ سان ٿينديون ڀالايون،
‘ساز’ وجائي منڙا ٻول ٻڌايون،
آچو تم گڏجي پریم وڈايون.

رات آنڈاری آ

پرواذا رات آنڈاری آ،
دل پنهنجی همت واری آ.

ٿورو وقت ئی سختیون آهن،
جي وکون کنیون پختیون آهن،
رنڊک روڙا راهه مان ویندا،
همت آڳیان ساڻا ٿیندا،
چندگم جیون جي جاري آ،
پرواذا رات آنڈاری آ.

آڳتی آڳتی هلننس پيو مان،
سختیون سینی سهندس مان،
نیٹ ته رستو ڪتبجی ویندو،
منزل تی پڻ پھچی وجبو،
مهما منوپل جي نیاري آ،
پرواذا رات آنڈاری آ.

سنگهرش جو ڦل ٿیندو منو آ،
جيون ڪيڏو هاط سنو آ،
دکه سکه گويا ساز بظيو آ،
'ساز' إهو همراز بظيو آ،
جيون موچ ۽ گذاري آ،
پرواذا رات آنڈاری آ.

گیت خوشیءَ جا

گیت خوشیءَ جا مان ڳایان ٿو
پنھنڌو من ریڄهايان ٿو.

سکه ۾ ڪڏهن مون ڪیا نه ماڻا،
دکه ۾ دانهن ڪري نه جاڻا،
من جي مرضي هلن نه ڏیان ٿو،
رهبر آتم کي ئي ڪريان ٿو،
ذاتا سڀ سان ذپایان ٿو،
گیت خوشیءَ جا ڳایان ٿو.

ملي خوشی، غم يا هرجائي،
پرينءَ يار جي سا تم منائي،
ڪڙي، قاتل جو هيراك آهياب،
ياڳ، ڪرم سان آنءَ ٿو ٺاهياب،
ائين ئي جيون جركاياب ٿو،
گیت خوشیءَ جا ڳایان ٿو.

روح جي راحت پائڻ چاهياب،
پيڙ پرائي پنھنڌي ٻايان،
جو ڪمر جو غم وئي جڏهن ٿو،
سلمو جيون پاسي تڏهن ٿو،
سڀ کي 'ساز' سڻايان ٿو،
گیت خوشیءَ جا ڳایان ٿو.

منزی جیجل

منهنجی منزی آمان،

توتان قربان وچان.

لولي ڏيئي سمهارين ٿي،

صبح سويل اٿارين ٿي،

منزڙو کير به پيارين ٿي،

مون تان پاڻ به واريں ٿي،

منهنجی منزی آمان...

جيسيں آچان آکيون وچائين ٿي،

مون بن پل لئه چئن نه پائين ٿي،

پنهنجي هتن سان کارائين ٿي،

ممتنا جو امرت پيئارين ٿي،

منهنجی منزی آمان...

هر ويلى تون آسيس ڪريں،

ء منهنجو خالي پاند ڀريں،

مون لاء سهين ڪوسي ٿدي،

هر دُکه ۾ توئي سار لڌي،

منهنجی منزی آمان...

قسمت سان ...

قسمت سان ئی میٹ ملی ٿو
جیون مذر سندگیت لڳی ٿو.

روپ سندر اید و چندھنڊجو،
من به تم سندر ایترو هوندو!
سیرت، صورت جو سنگم پیارو
ماڻی سگھندو ڪو دل وارو،
سبز إنجيء جو هر کیت لڳی ٿو
قسمت سان ئی میٹ ملی ٿو...

سپندنا چن جا ساڪار ٿین،
پار تان سی ٻلهار وچن،
تن جون ٿین ٿيون سدا رهاڻيون،
سي رهاڻيون ڪين ٿين پراڻيون،
ريشمر تن کي ريمت لڳي ٿو،
قسمت سان ئی میٹ ملی ٿو...

آسان به انهن مان ئی آهيون،
محب کي پنهنجي خوب ٿا چاهيون،
عشق ڏسي سڀ رشك چو ڪن ٿا؟
اهڙا ماڻهو به 'ساز' ملن ٿا!
بهار مند جان چيت لڳي ٿو
قسمت سان ئی میٹ ملی ٿو...

گیت

انیاءُ ڏسان ٿو...

اند ڏند ئ انیاءُ ڏسان ٿو
بی صبر بطي گیت چوان ٿو.

غربت غرق نه ٿيڻي آهي،
ڪجهه ته ڪمي پر آچڻي آهي،
محنت جو ڪجهه قدر ڪريون شل،
پڙهن ڦان ڪو هنر سکون شل!
ڳالهه سچي جا، چئي ڏيان ٿو
اند ڏند ئ انیاءُ ڏسان ٿو...

بي قائدی جو، ڻھيو گھر آـ
سو قائدی سان ڏھيو گھر آـ
رهن ڪين ٿيون اهي عمارتون،
ء وطن جون پط بي قاعدگيون،
نياءُ هاط ته سُرندو ڏسان ٿو
اند ڏند ئ انیاءُ ڏسان ٿو...

لتر سان ئي چتر پجي ٿو
غندوي سان ئي غندو لڙي ٿو
لڳي لياقت لنگڙي شايد -
ء شرافت يي کدڙي شايد،
اُلتني آهڙي چال ڏسان ٿو
اند ڏند ئ انیاءُ ڏسان ٿو...

جیون ڪھڙو؟

جُس ناهی جی، جیون ڪھڙو؟
دُويش پریو آ من ڪھڙو؟

چاندلوکیء جان روپ لڳی ٿو
ڏینهن مگر کی چند رهی ٿو.
تنهن تی ماڻهو خوب مری ٿو
سیرت جی ڪا ڪٿ نه ڪري ٿو
ٿئي فنا جو جوين ڪھڙو؟
جُس ناهی جی، جیون ڪھڙو؟

ڪوڙ سان گڏ ته اٿا ه آ ناٹو
ویپگاٹو آ سچ جو ٽڪاٹو.
لیکن ڏینهن نه ساڳيا رهندار
سپينا آخر سپينا رهندار,
ڪوڙ ڪپت جو ناٹو ڪھڙو؟
جُس ناهی جی، جیون ڪھڙو؟

خامِ خیال ته صدماء ڏیندار،
میرو مُن آڻيندو خطراء،
'ساز' رکین جي صاف ۽ سترا،
لپندار ماکيء کان پيءِ مِنڈا،
بن سچائيء سخن ڪھڙو؟
جُس ناهی جی، جیون ڪھڙو؟

گیت

قال کتی آ؟

جیون سنگیت ۾ قال کتی آ?
غربت جو سنو حال کتی آ?

وڌندو آدم، تکڑو وڌي ٿو
اڄا ته نه ڪنترول اچي ٿو!
آ غریبیء ڏي سدا اندیرو.
الائی ڪڏهن ايندو سوپرو؟
حال ادا! خوشحال کتی آ?
جیون سنگیت ۾ قال کتی آ?

پونجی وادي قلی ڦلی ٿو
عيش جو جیون سدا جيئي ٿو
خش گھٹا ئي زردارن جا،
نيتائن، تن جي يارن جا،
رُڪجندو تن جو ترڪ قال کتی آ?
جیون سنگیت ۾ قال کتی آ?

ڏنوان جي روز ڏياري،
غريب مري مري لات باري!
نه غریبی ڪو سال اچي ٿو
تن لئه نا ڪو ميلو لڳي ٿو!
سُڪم سان تن جو وصال کتی آ?
جیون سنگیت ۾ قال کتی آ?

مان سندی آهیاں

آچو تم فخر سان اُچاریون،
 آسین سپ سندی آهیون.
 تون به سندی مان به سندی،
 پوء ڇو ٿا ويهي شرمايون!
 سڏائط سندی، کو گناه تم ڪونهي -
 پوء ڇو ٿا پاڻ گھبرایون!
 شاه، سچل، سامي جا مرید -
 ”موهن جي دڙي“ جا وارت آهیون!
 ڪئي هند لاء سند قربان -
 اهڙا وير من جا صاف آهیون!
 چهوليلال جا سچا اُپاسڪ -
 پڳت ڪنور جا شائق آهیون!
 هيٺو جيان جان قربان ڪندڙ -
 سند-هند جا وير سپوت آهیون!
 سندی آهیون - سندی سڏايون -
 سندی هئط جو فخر وٺايون!
 ”ساز“ وجائي گڏجي پاڻ کي -
 سندی چوايون، سندی چوايون!

گیت

مکبوبا

تون ئی آهین تون ئی آهین
منهنجی منزل تون ئی آهین

ھِت ڏسان پيو، ھِت به ڏسان ٿو
ساڏاڻ ڏسان سُپن ڏسان ٿو
هر پل منهنجی اڪڙين هر بس
منڙي منهنجی تون ئی آهين
تون ئی آهين

مرڪ تنهنجي منڙي منڙي
چال تم تنهنجي هر ڻي جھڙي
تيز نگاهون، تير هطي تون
گهايل ڪندي تون ئي آهين
تون ئي آهين

پريم جي هي راهه وني مان
گهاريندس بس جيون توسان
جنم جنم جو ساث نباھين
جيون ساثي تون ئي آهين
تون ئي آهين

”ساز“ مانا مان، پيو وچان
گيت عشق جا هردم ڳيان
محبت منهنجي هي زندگي آ
نوري منهنجي تون ئي آهين
تون ئي آهين

نظر نه لڳی

سواء توکان زندگی

جڑ ویران لڳی،

گڏ هجھ سان تنهنجی

سُر گه سمان لڳی!

لڳن ٿا سڀ پراوا

ھڪ مڪبوب ئي پنهنجو لڳي،

اهڙو تو ڦا آهي؟

هر گھڙيء تنهنجي پياس لڳي!

ھاجي نه گڏ ڪوبه جي

چڻ جيون اڪيلو لڳي،

صرف ساث تنهنجو مونکي

ڏايو ٿو پيارو لڳي!

شرابي تنهنجي نيڻن جو

دل ڦر تير ٿو لڳي،

ڪارو ٽيكو هڻان تنهنجي ڳل تي

ڪنهن جي توکي نظر نه لڳي!

ترائیل

ترائييل

ڏئيسين اسان حسن جي دل ربائي
ادائن جو ڪيڏو نه رتبو ڏئيسين!
۽ سيرت سڀندڻيءَ به دل آ لپائي
ڏئيسين اسان حسن جي دل ربائي.

لڳي، سونهن ۾ ساري قدرت سمائي
جهڪي تنهن اڳيان ئي سجدو ڪيوسيين
ڏئيسين اسان حسن جي دل ربائي
ادائن جو ڪيڏو نه رتبو ڏئيسين!

وفائون ڪرڻ آ نگاهن سيمكاريو
لڳي پريت تنهنجي سدا جوان ٿي
مرڻ سونهن تي آ ادائن سيمكاريو
وفائون ڪرڻ آ نگاهن سيمكاريو.

رهڻ چُپ اسان کي إشارن سيمكاريو
ٻلائي حياتي مكب، مهربان ٿي
وفائون ڪرڻ آ نگاهن سيمكاريو
لڳي پريت تنهنجي سدا جوان ٿي.

ترائييل

پنهنجي پنهنجي فطرت آهي
ندي سدائين و هندي آهي
سيتمتا جي صورت آهي
پنهنجي پنهنجي فطرت آهي.

گل جان مركط حسرت آهي
کنهن و ت ئي رهندي آهي
پنهنجي پنهنجي فطرت آهي
ندي سدائين و هندي آهي.

سڀ کي سياو سان سجاتون ٿا
ڪانو جي عادت ڪين وٺي ٿي
وططي کي ئي چو پانيون ٿا؟
سڀ کي سياو سان سجاتون ٿا.

سُپنڌ گلن جي سڀ ماڻيون ٿا
چُپن ڪندن جي يارو هڙي ٿي
سڀ کي سياو سان سجاتون ٿا
ڪانو جي عادت ڪين وٺي ٿي.

ترائييل

سچ سان جنهن جي صحبت آهي
سيپ کي سو ئي وڻندو آهي
ٻڻبو سچ ته ڪڏهن زحمت آهي
سچ سان جنهن جي صحبت آهي.

سچ ته خدا جي صورت آهي
نصيب سان سنگ سو ملندو آهي
سچ سان جنهن جي صحبت آهي
سيپ کي سو ئي وڻندو آهي.

پيار وفا جون ڳالهيوں وڻن ٿيون
جيون ساري ٻڌڻ وڻن ٿيون
مشكل سان ئي رهاڻيون ٿين ٿيون
پيار وفا جون ڳالهيوں وڻن ٿيون.

ڄڻ ته نگاهون پياليون لڳن ٿيون
ا هي ته ڪيڏو پيئڻ وڻن ٿيون
پيار وفا جون ڳالهيوں وڻن ٿيون
جيون ساري ٻڌڻ وڻن ٿيون.

ترائييل

سنسار جو هر دستور ڏڻو
کوڙو ڪسارو چڳهه تو پاسي
سوريءَ چڙهندڻي منصور ڏڻو
سنسار جو هر دستور ڏڻو.

سڏڪندو سچ جو پور ڏڻو
کوڙ نوان فت ڙاه تو ڙاهي
سنسار جو هر دستور ڏڻو
کوڙو ڪسارو چڳهه تو پاسي.

ماڻهن جا ٿا پسون روپ هزار
ڪهڙو سچو آ، کوڙو ڪهڙو؟
پيريل آ سچو ئي هي سنسار.
ماڻهن جا ٿا پسون روپ هزار.
پين کي ڏيٺي کان آ إنكاري
لاڀ وٺي لئم بدلي چهرو
ماڻهن جا ٿا پسون روپ هزار
ڪهڙو سچو آ، کوڙو ڪهڙو؟

ترائييل

ڪهڙا پنهنجا حال ٻڌايوں؟
آ مهانگائيءَ بي مؤت ماريyo!
مڙئي پيا ڪاروان هلايوں،
ڪهڙا پنهنجا حال ٻڌايوں؟

مجبورين کي به ڪيئن لکايون؟
سمجهوتن سان آ پاڻ کي ٿاريyo.
ڪهڙا پنهنجا حال ٻڌايوں؟
آ مهانگائيءَ بي مؤت ماريyo!

جاچيان پيو باريڪ نظر سان
جو ڪجهه به غلط هٽ ٿئي پيو
مون ورود ڪيو آ پُر اثر سان
جاچيان پيو باريڪ نظر سان.

پيار ڪيو آ بندي بشر سان
صحيح، سنو هرڪو وڻي پيو
جاچيان پيو باريڪ نظر سان
جو ڪجهه به غلط هٽ ٿئي پيو.

ترائييل

پريو پنهنجي مهر ڪري ٿو
سچ ۽ صدق تي راضي آهي
همت سان ڪم خود ئي ٿئي ٿو
پريو پنهنجي مهر ڪري ٿو.

محنت چو ڦل منو ملي ٿو
ڪرم سان هرڪو ڀاڳه ٿو ناهي
پريو پنهنجي مهر ڪري ٿو
سچ ۽ صدق تي راضي آهي.

لغز مثل ٿو ماڻهو اُذامي
ڏور ته پريو جي هت آهي
ڪاتا ڪري يا ڪتي ڪيرائي
لغز مثل ٿو ماڻهو اُذامي.

لغز اُذن پيا، جيسين اُذائي
ٿين جي ڪاتا، نوان سو ناهي
لغز مثل ٿو ماڻهو اُذامي
ڏور ته پريو جي هت آهي.

ترائييل

با غن ۾ ٿي ڪوئل ڳاڻي
مذر مذر سو گيت لڳي ٿو
کهو کهو جي ٿي رَت لائي
با غن ۾ ٿي ڪوئل ڳاڻي.

دکي منن کي ٿي پرپاڻي
غم ڪين پَل پلجي وڃي ٿو
با غن ۾ ٿي ڪوئل ڳاڻي
مذر مذر سو گيت لڳي ٿو.

پل پل ڪيڏا پُور پون ٿا
وقت هچارو جڏهن اچي ٿو
پُور ٿي سؤ سور ڏين ٿا
پل پل ڪيڏا پُور پون ٿا.

چند ڏينهن مهمان ٿين ٿا
وقت پليرو جڏهن وري ٿو
پل پل ڪيڏا پُور پون ٿا
وقت هچارو جڏهن اچي ٿو.

ترائييل

اُپ ۾ ٿم ٿم ڪن ٿا تارا
ٻارن کي ڇا ته لپائين ٿا!
سمجهي ڪين سگهن إشارا
اُپ ۾ ٿم ٿم ڪن ٿا تارا.

چند ۽ ٻارن جا سڀ پيارا
مرڪڻ جي ريت ٻڌائيں ٿا
اُپ ۾ ٿم ٿم ڪن ٿا تارا
ٻارن کي ڇا ته لپائين ٿا!

پيار وندڻ سان پيار ملي ٿو
پيار اهو آ سکه جو چشمو
ترچيءَ سان دل تي بار رهي ٿو
پيار وندڻ سان پيار ملي ٿو.

پيار پريو ئي سنسار وظي ٿو
ذفرت جيون لئه آ صدمو
پيار وندڻ سان پيار ملي ٿو
پيار اهو آ سکه جو چشمو.

ترائييل

ڪوئل ٿي ڪُوكِي: بهار آچي ٿي
باغن ۾ آ خوشبو ڦھامي
مذر اُسر جي هير وڻي ٿي
ڪوئل ٿي ڪُوكِي: بهار آچي ٿي.

مُند بهار تم ملهار لڳي ٿي
ٿڙي ٿئي گُل ٿي من جي ڪلي
ڪوئل ٿي ڪُوكِي: بهار آچي ٿي
باغن ۾ آ خوشبو ڦھامي.

جڏهن به سکه جي گھڙي آچي ٿي
هير مثٰل آ راحت ڏيندي
غمگين دل به ٿڙي پوي ٿي
جڏهن به سکه جي گھڙي آچي ٿي.

سو دکن کي هوء کڻي وڃي ٿي
دک جي مند نه دائم هوندي
جڏهن به سکه جي گھڙي آچي ٿي
هير مثٰل آ راحت ڏيندي.

ترائييل

پسجن ڪيڏا عجب نظارا
شهر، جهنگل ۽ گلشن، صحرا
چشما، جبل ۽ جل جي ڏارا
پسجن ڪيڏا عجب نظارا!

پکي، پسون ۽ مينهن وسارا
ماڻهو ڀاسن تو مون چهڙا
پسجن ڪيڏا عجب نظارا!
شهر، جهنگل ۽ گلشن، صحرا.

قدرت جي آ رنگت نياري
رنگه روپ هر الڳه آ هرڪو
ڪيڏي وڏي دنيا پياري
قدرت جي آ رنگت نياري.

چڱه ڀاسي ٿو ڪا ڦلواري
ڪن کي لڳي ٿو چاندي چمڪو
قدرت جي آ رنگت نياري
رنگه روپ هر الڳه آ هرڪو.

ترائييل

مذهب جا ئي سڀ مونجها را
روز ٿين ٿا جهڙا جهڙا
آنتڪ آڻن ٿا تعصب وارا
مذهب جا ئي سڀ مونجها را.

پريوئه کي سڀ ماڻهو پيارا
مندر مسجد ُون جا ڏيرا
مذهب جا ئي سڀ مونجها را
روز ٿين ٿا جهڙا جهڙا.

تو هر مون هر ساڳيو آ رام
آهه اهو ئي اللهم ايشور
اهو ئي ڪريم، رحيم، شيم
تو هر مون هر ساڳيو آ رام.

وٺ ڪنهن جو ڀي شردا سان نام
من ئي آهي پنهنجو مندر
تو هر مون هر ساڳيو آ رام
آهي اهو ئي اللهم ايشور.

ترائييل

کوشش سان سڀ ممڪن آهي
آدمي ادم سان ئي بڻبو
پاڳه ڪرم سان سگھبو ناهي
کوشش سان سڀ ممڪن آهي.

مڪنت بن ڪجهه ورڻو ناهي
همت جو هٿيار ئي ڪڻبو
کوشش سان سڀ ممڪن آهي
آدمي ادم سان ئي بڻبو.

رام جپي جو نه رحم ڪري ٿو
جُپ سو ڪنهن ڀي ڪم جو ناهي
جاپ جپڻ جو نام رهي ٿو
رام جپي جو نه رحم ڪري ٿو.

ڪرشن سمرڻ ڪم ڪين اچي ٿو
ڪرم سان سگھبو سڀ سکه پائي
جاپ جپي جو نه رحم ڪري ٿو
جُپ سو ڪنهن ڀي ڪم جو ناهي.

ترائييل

آئي آهي رُت بهار جي
کوک کوئل جي منزلي پاسي
جواني حسن جي خمار جي
آئي آهي رُت بهار جي.

چٹ ته لپي ٿي رُت پيار جي
محب ملٹ جي آس ستائي
آئي آهي رُت بهار جي
کوک کوئل جي منزلي پاسي.

نياز پريون يار جون اکڙيون
پيار ُنهن ۽ آهي نيارو
اکڙيون پاسن چٹ ڪي سکڙيون
نياز پريون يار جون اکڙيون.

پياس بجهائط چاهن تکڙيون
خلقن جنت جو ئي نظارو
نياز پريون يار جون اکڙيون
پيار ُنهن ۽ آهي نيارو.

ترائييل

اسان امن جا ڪانکي آهيون
پيار، وفا جي پريت نيايون
ديش چمن جا پنجي آهيون
اسان امن جا ڪانکي آهيون.

اسان وطن جي ترقى چاهيون
محنت سان سر سبز بٹايون
اسان امن جا ڪانکي آهيون
پيار، وفا جي پريت نياهيون.

ڪوڙ ڪپت کان ڪر تون ڪنارو
سچ جي آخر فتح ئي ٿيندي
آنت جي ويلى سچ جو سهارو
ڪوڙ ڪپت کان ڪر تون ڪنارو.

چند ڏهاڙا دؤلاب سارو
ڏڳي دغا آ ذلت ڏيندي
ڪوڙ ڪپت کان ڪر تون ڪنارو
سچ جي آخر فتح ئي ٿيندي.

ترائييل

پَل ۾ ڪيڏا پُرَ پون ٿا
پُرَ ئي ڪن ٿا مونکي ساڻو
هڪڙا وڃن ٿا، ٻيا آچن ٿا
پَل ۾ ڪيڏا پُرَ پون ٿا.

مهران جي لهن جان ئي لڳن ٿا
ٻڌجي آچن ٿا من جو ماڻو
پَل ۾ ڪيڏا پُرَ پون ٿا
پُرَ ئي ڪن ٿا مونکي ساڻو.

گذرن ڏکيون غمَين گھڙيون
سکم جا پَل جهت کسکي وڃن ٿا
خوشيون لڳن چٹ سُرگه پريون
گذرن ڏکيون غمَين گھڙيون.

سکم جون گھڙيون راحت پريون
آب حيات سيء ٻڌجي پون ٿا
گذرن ڏکيون غمَين گھڙيون
سکم جا پل جهت کسکي وڃن ٿا.

ترائييل

سونهن جوانني دائم ناهي
چاندي چمکو چند ڏهاڙا
هر شيء جئه جي فاني آهي
سونهن جوانني دائم ناهي.

پوءِ به ماڻهو ماڻڻ چاهي
فاني جئه جا سکم سڀ سارا
سونهن جوانني دائم ناهي
چاندي چمکو چند ڏهاڙا.

چوي اگر سچ، يارُ وئي ٿو
لُندي خوشامد ڪين کپي ٿي
سدو سادو پيارُ جاڻي ٿو
چوي اگر سچ، يارُ وئي ٿو.

دئر دغا جو دوكو ڪري ٿو
گھڙي وفا جي ساث ڏئي ٿي
چوي اگر سچ، يارُ وئي ٿو
لُندي خوشامد ڪين کپي ٿي.

ترائييل

ياَر! اسان آ پريت نيائي
محب مني تان جان به واريون
أرپٹ جي پيار ريت بدائي
ياَر! اسان آ پريت نيائي.

ملي وفا جي بدلني وفا تي
 تذهن تم وينا وچن نياهيون
 ياَر! اسان آ پريت نيائي
 محب مني تان جان به واريون.

آه غصب جي ادا صنم جي!
اسان به وفا - آشيان آذيو
مهندسي لعل آ هر قسم جي
آه غصب جي ادا صنم جي!

سبز آ دنيا غم ئ الم جي
راحه رنهج کي بٹائي چڏيو
آه غصب جي ادا صنم جي!
اسان به وفا - آشيان آذيو.

کویتا

سچو سُکُ

مان

ھڪ مسڪين ماڻهو آهيان

شايد مون وٺ،

ڪوبه سڪه نه آهي،

إنكري ئي پريوءِ کي،

گهٽ وڌ پيو ڳا لھائيندو آهيان،

مندرن ۾ متا ٿيکي،

باسون باسيندو آهيان،

إن ئي اميد ۾ ته -

ڪڏهن تم سائين بڏندو

۽ هن غريب کي - شاهوڪار ڪندو.

اوچتوئي هڪ ڏينهن،

رستي تي پڳوان ملي ويو،

حد نه رهي منهنجي خوشيءَ جي،

سنسار جي هر سڪه جي

سڀکي شي ۽ گھريمانس،

لڳي پيو نه ڏيندو،

چوندو ”لالچي آهين“،

پر! عجب!

سڀ ڪجهه ڏيڻ لاءِ راضي شي ويو،

چياين، ”موت ۾ ڪجهه ڏينديں؟“

پھریون دفعو،
 پیگوان کی گھرندي ڏنو،
 چیومانس، ”چا ڏيان“؟
 مان
 هڪ مسکین ماڻهو آهياب
 شاید مون وٽ،
 ڪوبه سکه نه آهي،
 انكري ئي پريوءَ کي،
 گھت وڌ پيو ڳالهائيندو آهياب،
 مندرن ۾ متا ٿيکي،
 باسون باسيندو آهياب،
 ان ئي اميد ۾ ته -
 ڪڏهن ته سائين بڌندو
 ۽ هن غريب کي - شاهوڪار ڪندو.
 اوچتوئي هڪ ڏينهن،
 رستي تي پیگوان ملي ويو،
 حد نه رهي منهنجي خوشيءَ جي،
 سنسار جي هر سکه جي
 سڀکي شيءَ گھريمانس،
 لڳي پيو نه ڏيندو،
 چوندو ”لالچي آهين“

پر! عجب!

سڀ ڪجهه ڏيڻ لاءِ راضي ٿي ويو،
چيائين، ”موت ۾ ڪجهه ڏينديں؟“
پهريون دفعو،
پڳوان کي گهرندي ڏنو،
چيومانس، ”چا ڏيان؟“
”بس، تنهنجي ٻڌي،
هي تنهنجون اکيون،
هٿ ۽ پير،
إهي مونکي ڏيئي چڏ.“
مان،
لاجواب ٿي ويس،
مون وراڻيو،
”ڪجهه به نه کپي مونکي تنهنجو،
مان إئين ئي گھڻو سکي آهيان...“

من سان نهاريندو رهيس
 واه چا ته! پيارو تنهنجو مکڙو
 ڪيترو به دور آتون
 دل تي اُڪٽيل تنهنجو چھرو
 ڏينهن رات
 تر ڦيس تنهنجي درس لاء
 تنهنجي ادا جو عڪس ياد ڪندي
 ساھه کي ساھه هر دٻائيندو توکي
 ڳولهيندو رهيس پنهنجي هرديه هر .

تون اچي یانه اچين
 رهندو سدا تنهنجو انتظار
 چاهي پلي ساھه وڃي
 توسان مونکي آهي اهڙو پيار .

توکان سواءِ جڻ بهار منهنجي
 اچ خزان بطيجي ويئي آهي
 'ساز' کي چڻ پنهنجي پياري
 راڳطي کين ملي سگهي آهي .

نند جو قتل

آد رات جو

ڪنهن به وقت

ريل جي لنگهڻ سان

ڪجهه ويجهه کان ن

تمام پري کان

آواز ڏيئي ڪري

سدائيندي آهي

منهنجي نند کي

ء هلي ويندي آهي

ريل

نند ۾ دخل ڏيئي

ڪنهن به پتڙيءَ تان

پنهنجي سفر تي

ء خون جي بوند سان پريل

ڪپڙا پائي

من پتكندو آهي

آس پاس دير تائين

ء موئندو آهي

نند پريل اکين سان

صبح ساڻ

ائين - چڻ

نند جو قتل ٿي ويو

ء آپراڏي فرار.

جيئن لائق جيون

صورت سهٽي
 ڏاڍي سهٽي
 ڪهڙي ڪم جي اٿم
 سيرت کان
 گھٻو دور آهي
 ڏانوءِ ڏاڍات کان
 وانجهايل آهي!
 ائين تم سهٽا توهہ پڻ
 پتن ۽ پيا هوندا آهن
 موھن لاءِ ڪافي آهي
 پر
 منو ميوو سماجههي
 چڪن سان
 وَهْم جهڙا ڪوڙا
 تمام ڪوڙا
 ڪهڙي ڪم جا؟
 ملهمه نه ٿيندو آُنهن جو
 سيرت جا گل
 پلي سهٽا نه هجن
 پر
 سڀند سرهي سرهي
 سواسن کي
 سرهور ڪندي آهي
 جيون جيئن لائق ڪندي آهي.

بی انصافی ۽ جي جئم

هینان کان مٿي

هر هند

سرڪاري - غير سرڪاري

آفيسن ۽ ادارن ۾

هلندو رهييو آپرشناچار

هلي هلي ايڏو هليو آ

جو بُلچي ويو آششتاچار

هلي چلي ۽ جي روپ ۾

چھ ڪو قاعدو

بُلچي بي ڏڙڪ

گھمندو هجي ديش اندر

پوءِ

اٽوبهار هجي

يا

اٽر پر ديش

پاڙ پتھ لاءِ

سرڪاري - غير سرڪاري ڪوششون

يا تم ڄامڙيون آهن

يا تم ناكافي آهن

ڪورٽ به ڪڏهن

لولي لنگري لڳندي آهي

جڏهن به

بي انصافي ۽ جي جئم ٿيندي آهي .

وھنو ارن جو وھکرو

ماں مچی نه کائيندڙ

پاپ نه ڪندا آهن

إئين به نه آهي

مندر ۾ پڳوان کي پوجيندڙ

پُچ جي ڪمائی ڪمائيندا آهن

إئين به نه آهي

حج ۽ تيرٿ ياترا ڪندڙ

پاپن - گناهن جي

پچاڻي ڪري اچن ٿا

إئين به نه آهي

ستسنگ ۾ ويندڙ

سٽ پٽ تي هلن

إئين به نه آهي

اهڙا گھڻي ٻيا دنيوي - سماجڪ

وھنوار آهن

ڪرڻ نه ڪرڻ هر ڪنهن لاء

لازمي ناهي

تم به

من کي مارڻ يا

رانوڻ کي مارڻ

هر ڪنهن جي وس ۾ ناهي

هزارن ۾ هڪ
 ڪنهن يڳ ۾
 پيدا ٿيندو آهي رام
 اُن من جي رانوڻ کي
 مارڻ لاءِ
 اڄ سو ڏو ماريندو آچي ٿو
 هڪ مری ٿو
 بيو ڄمي ٿو
 ائين وهنوارن جي و هڪري ۾
 وهندا رهن ٿا
 بڻجي من رانوڻ جو ۽
 ڀڳوان آتم جوا

وقت

مؤٽ ئے زندگي

عاشق ئے معشوق آهن به

جن جو ڪڏهن نه ڪڏهن پاڻ

ٿيڻو آهي ملن

ئه ڪ وقت ايندو

مؤٽ - زندگي ئسان

ملن ايندو

تڏهن -

زندگي

هن جي پاڪر ۾ سمائي ويندي

ئ - پوءِ ائين ٿيندو - بس .

هڪ عاشق پنهنجي معشوقا کي

دنيا کان

ڪطي هليو ويندو - هليو ويندو

دُور دُور .

آتما پر ماتما

ندیء جی ڪناري تي
ريتيء تي رکيل
ھڪ وڏي پٿر تي ويهي
پنهنجي پيرن کي
آلوبندی،
پاڻيء جي ٿڌاڻ
محسوس ڪري رهيو هوس
ءندیء جي باري ۾
سوچيندي
پنهنجي زندگيء کي
اڪيلو سماجهي رهيو هوس
ڪيئن وهندي وجي ٿي
لڳاتار
بنا رُڪن
ڪِن کي آلوبندی
ٿئي
ڪِن کي لوزهيندي
بس وهندي وجي ٿي
ء آخر ۾
هي لنبو سفر طيء ڪري
وجي ملي ٿي
ھڪ مهاساگر ۾،
آتما-پر ماتما ۾ !

ڪٽمند

هن وڏيءَ دنيا جي
ڪِن ساهتيڪارن سان
ملُط کانپوءَ

منهنجي اتيت

انهن جي باري ۾
 هڪ رايو

هيئن ڏنو:

پاڻ کي هڪ
 آلڳه
 بلکل آلڳه

شخصيت سمجھن ٿا،

” منهنجون رچنائون چڀج

هر هڪ جي هڪ کاپي
 مون ڏي موڪلچ
 مان ا atan گذران
 ته چانهه - ناشتو

” آجيان ڪچ...“

اُمالڪئي

منهنجي آتما

پڳي چڏيو :

” دادا گير

يا ساهتيڪار؟ ”

رفتار

جل جي
 وهندڙ ڏا را هڪ گتي ۽ سان
 مذر آواز ڪندي ڪندي
 هيٺ متئي
 لڏندي لمendi
 مستيءَ ۾
 ڪڏندي جهومندi
 خوشيءَ جا
 گيت ڳائيندي
 ماڻهوءَ جي من کي
 پرسن ڪندي ڪندي
 وهندi ويٺي ٿي
 تم ڪيڏونه پريائي ٿي
 دل کي ليائي ٿي!
 اِها رفتار
 اَگر ڪٿي بيھجي ويٺي!
 تم هڪ درگند
 پنهنجو هڪ وجود ظاهر ڪندي
 ماحول کي
 بطائي چڏيندي بيمار
 من جي اُمنگن کي
 ڪري چڏيندي
 مايوس ۽ بيقرار.

عورت

ڪٿي ته ماڻ آهيٺ
ڏيء به تون ئي آهيٺ
ڪٿي تون آهيٺ سُس
نونهن به تون ئي آهيٺ
ايكتا ۾ رهٽ سڀڪارين
ڏار ڪندڙ چو! تون ئي آهيٺ
ڏيتني ليتي ڏين وٺين
زارا ض به تنھن تي تون ئي آهيٺ
نمرتا جي تون مورتي
ممتنما جي مورت تون ئي آهيٺ
توکي بگاڙيو خود سماج
پاڻ سنپاليندڙ تون ئي آهيٺ!

یاد تنهنجی

تنهنچی تیز تکین

نگاہن جی تیرن

دل منهنچی زخمی چڏي آ

تنهنچی نظرن جی زبان گُلی هئي

منهنچی اکين هڪ ڳالهه ڪئي

تنهنچی پھرین نظر ۾ ئي

ڪجهه ڪجهه ٿيو هو

منهنچی دل ۾

گھٹو گھٹو ڪجهه ٿيو

خوبصورت تنهنجو چھرو

چتائي ڏئم

تنهنچي اکين ۾ هئي هڪ چمڪ بي نظير

إن کان متاثر ٿي هر هند بس!

توکي ئي ٿي ڏسندور هييس

بس ڏسندور هييس.

تنهنچي يادن جا زخم نوان نوان آهن

هاڻي به تازا آهن

آخر ڪٿي لکين آهيں تون

تنهنچي ڳالها ۾ رستو ته کتي ئي نتو

إهو ته و هي ٿوا ڳيان آڳيان

لنبو ٿيندو!

لنبو ٿيندو!!

سنڌي دل وارا

آسين سنڌي آهيون سنڌ وارا دل وارا
ڪڏهن نه وساريو آسنڌ کي
سنڌن درویشن جي دعا جا گهر جائو
ڪڏهن ڦرم نه وساريو آ
مندرن ٿڪاڻن ۾ ميلا ملهائي
جي ڳايو آهي جھولڻ دلين ۾
پل ڏئي نه آسان سنڌ جي منڙي ڀومي
نه لڳايو آتلڪ تنهن پاك پئي جو
تم به اندر ۾ آهن سنڌ جا سپينا
سنڌو ندي ۽ سندر ساڻ بيلو
موهن جي دڙي جا اصلبي منظر
وسري نتو شهيد سچو ڀېت درویش ڪنور
شاه - سچل - سامي ۽ جي ڀومي
جنهن جا آسين اصلبي سنڌي
آهيون لعل - سپوت همث وارا
آسين سنڌي آهيون
سنڌ وارا - دل وارا

تون ئي تون

تصویر تنهنجی ڏسندو آهیان روز
سپنی ۾ توسان ملندي
ھڪ روچ رھا ڪندو آهیان روز
ڪارو ڪا جل تنهنجی اڪڙين ۾
ڳلن تي لالي سرخ آ
گلاب جون پنکڙيون تنهنجا لب
تنهننجي مشڪ دلکش ماڻيندو آهیان روز
ڪايا تنهنجي سنهڙي سنهڙي سموهت ڪري
چال تنهنجي هر ڻي ڪي هارائي
نخرو تنهنجو ھڪ تصویر دلکش
چند جي چانڊا ڻ ۾ تون بسيين
سورج جي ڪرڻ ۾ تون ئي تون
جيٽ ڪٽ تو کي پسندو آهیان روز
منهننجي هر ڪلپنا جي شروعات
تون ئي تون
دل جي دروازو کولي مان چائونث تي
گل وچائي وهندو آهیان روز
تنهننجي ئي سواگت ۾
ساز سريلا وجائي انتظار ۾
گيت ڳائيندو آهیان روز

اُمید آٿم ملندين ۽ مونکي -
 ايندين ۽ هن جنم کانپوء
 ايندڙ بئي جنم ۾ پڻ
 جنم جنم جو ساث
 تنهنجو منهنجو رهندو آوس
 چو ته مان - صدين کان آچ تائين
 منڙي
 تنهنجو بس
 ديوانو رهيو آهياب روز
 تصوير تنهنجي

